

mijn leven achter onzichtbare tralies

*Vanzelfsprekend is de waarneming van de in dit boek
beschreven gebeurtenissen subjectief.*

herinneringen aan en uit mijn kindertijd

nieuwe grammaticale vorm
onverwerkt verleden tijd

het is beter jong te sterven
dan lang te lijden

het verschil tussen een herinnering en een flashback is significant

in gedachten verzonken
sta ik voor de spiegel
de contouren vervagen
en ik kom in mijn kindertijd
terecht

in mijn kindertijd
had ik geen probleem
ik was het probleem

Ik ben daar nooit vanaf gekomen.

Bij deze derde uitgave-na de dood van mijn ouders- spreek ik deels in de tegenwoordige en deels in de verleden tijd. In de eerdere uitgaven zijn het sec mijn herinneringen, daar is kennis bijgekomen over die tijd, die toen buiten mijn belevingswereld viel.

Foto: voorzijde Paula Croiset- Kool. 11 maart 1918-11 mei 2012

De titel net als het toneelstuk "schrijf me in het zand" van Inez van Dullemen, bij toeval.

Mijn leven achter onzichtbare tralies

KINDERTIJD

1947

terug na een maand Zandvoort
het kindje heeft leren lopen
een vaag beeld
ze klimt op een tafeltje voor het raam
in de vensterbank
hangt al half naar buiten
net nog heeft de moeder
haar bij haar enkels

Deels een herinnering, deels bij navraag uitgelegd. Tijdens de vakantie hadden er vrienden in het huis gebivakkeerd en het tafeltje daar neergezet.

OOK JAREN VEERTIG

in Scheveningen op de Badhuisweg
een halfduistere kamer
zware donkerrode fluwelen gordijnen
grote fauteuils oom Max zit er in één
pappa aan de andere kant van het kleed
Max plaagt
het kindje kruipt naar de pappa

Vondelpark 1947

de moeder maakt het huis schoon
legt een grote spiegel op de grond
en zegt tegen het meisje
niet op gaan zitten hoor
als door een magneet getrokken
kruipt ze op de glazen plaat
de spiegel breekt

MIJN PAPPA MET MIJ

hoe oud is ze als ze weet
dat die spiegel van haar
vergaste grootmoeder was
gestraft hiervoor is ze nooit

CRAILO

DRAMA

ze heeft een konijn
gebreed door een tante
haar lievelingsknuffel
konijn Abeldijn
ze krijgt een neefje
en moet hem weggeven
dat is leuk zegt de moeder
het is ook zijn tante
die hem gebreed heeft

men zei een moederskindje,
zo duidelijk een vaderskindje

SINTERKLAAS 48

ik krijg een grote gele schildpad met rode vlekken
en een kabel er aan met een knijphandvat
prachtig ding moet het geweest zijn sneu voor Paula
later horend nog nooit zoiets duurs gekocht
ik kroop bang weg in een hoekje van de bank
voor dat enge bewegende beest
sinterklaasavond die standaard begon met ruzie
omdat ook dan pappa later thuis kwam dan afgesproken
plus het over en weer het wel of niet hebben
van cadeautjes of verkeerde
vol verwachting klopt ons hart
krijgt op deze wijze verteld
een andere lading

even oud misschien een fractie ouder
Marjolijn heeft een trekkarretje met een bel
zo mooi vond ik het
ik wilde het hebben moest het teruggeven
en sloeg Marjolijn er mee op haar neus
ze heeft er nog een litteken van
zij werd getroost ik niet gestraft
positief nee ongezien Tijdens het noteren zie ik de deur lichtgrijs. De verzonken delen zacht groen.
ik was in een hoekje gekropen

het meisje kan nog maar sinds kort praten
en de moeder heeft voor de vader
een horloge gekocht
niet aan pappa vertellen zegt ze
de vader plaagt en zegt steeds weer
wat voor cadeautje krijg ik
het meisje zwijgt keurig
de spanning valt weg en ze roept blij
mamma ik heb pappa niet verteld
dat hij een horloge krijgt
in de kamer wordt gelachen

ZANDVOORT

verdwaald een zoektocht volgt
ze wordt gevonden
veel verderop door de stroming
de moeder zegt
je zou toch naar de politiepost
gaan als je ons kwijt was
het meisje jukt
ik speelde gewoon,
ik heb niets gemerkt

STRANDSTOELEN BEGIN JAREN VIJFTIG.

In mijn herinnering al veel drukker 'lopen over de hoofden'
het zand kon branden aan je voeten.

EIND JAREN VEERTIG BEGIN VIJFTIG

gewapend met emmertjes en schepjes
lopend naar de Spuistraat
vanwaar de Blauwe Tram op breedspoor vertrok
o o o wat deed hij er lang over
we noemden hem de trammetrein
vaak kwam pappa dan 's avonds
na zijn werkdag naar ons toe

vanuit de trein halverwege

KRAANTJE LEK OVERVEEN

ook hiervan een herinnering
ik liep achter pappa aan
achteraf beneden bij de
uitspanning wat drinken
we kwamen er vaak

's ochtends vroeg ik lig in bed
pappa staat voor de wastafel de
enige die ons huis rijk is
waar de drie zusjes slapen
hij gaat zich scheren zeep
zijn gezicht in ik kijk gefascineerd
naar het dagelijks terugkerend ritueel
toen leefde ik nog met een vanzelfsprekendheid

met ons vijven op de fiets
naar de boot van 'tante' Jo en 'oom' Anton Beilevelt – de la Court
ze durft de loopplank niet over ze dwingen haar niet
de hele middag zit ze op haar hurkjes te wachten
en hoopt dat pappa haar komt halen
en haar mee naar binnen zal dragen
vrolijk wordt er gepraat en gelachen

Mijn grootouders, arm. Mijn moeder bij navraag. Ze heten een gat in hun hand te hebben Ze leenden een tientje en dat moest dan terug. Elders lenen, eindeloos circulerend. Mamma mocht er piano spelen dan wel aardappelen schillen en afwassen.

een zoontje van de claviger raakte regelmatig
te water of hij het was of een ander
mijn moeder ziet het gebeuren
en vliegt het huis uit
om zich in het water te laten zakken
wat had ze moeten beginnen
ze had een kokerrok een
gelukkig een man recht tegenover halfnaakt stond
zich te scheren en snelt toe en redt hem

Diezelfde boot en mensen, groter wel er op

de zeep op zijn gezicht is me bijgebleven
uiteindelijk is hij een keer verdronken
hij wou zo graag onder water
het was zo mooi al die kleuren
laat ik maar denken
dat het 'een mooie dood' is geweest

Marjolijn ging als enige in de Amstel zwemmen.

WE HADDEN JONG ZWEMLES VANWEGE DE GRACHT

bij de zwemles ging je eerst aan de hengel
handen voorwaarts benen wijd en sluit
veel later in het diepe de badjuffrouw liep
met een haak langs de kant mee
we noemden haar juffrouw ooievaar
omdat ze ons wijs maakte dat die kindertjes bracht
mamma ging in tegen die onzin
ik zwom langzaam maar rugzwemmen
dat kon ik goed dan haalde ik iedereen in
doodliggen kon ik ook

diezelfde badjuffrouw boos
op Marjolijn omdat die nooit haar handen
tegen haar zij hield nou toch wel zei mamma
ze bleek ze vastgebonden te hebben
wat vond ik dat eng mamma des duivels
waarom moesten we de juffrouw
een cadeautje geven na het afzwemmen

samen met haar zusje
's morgens vroeg in de vrieskou
onder de cape van de moeder
toen een ongebruikelijke leeftijd
voor zwemles vijf jaar is ze
wonend aan een gracht vindt
de moeder dat noodzakelijk
niet wetend dat het meisje nooit
aan de wallenkant zou durven komen

als eerste afgedroogd wacht ze in de hal
er staat een groene paal met gaatjes
ze steekt er een vingertje in
en krijgt het er niet meer uit
de moeder en het zusje zijn ook klaar
en lopen langs haar naar buiten
ze durft niets te zeggen
komisch lijkt het nu de moeder en
het zusje komen door de draaideur
weer naar binnen
de moeder trekt wringt
de vrouw achter het loket
komt naar buiten
om zich er mee te bemoeien
iemand anders zegt zeep
los...

weg wil ze weg
weg van al die kijkende
mensen

Wat ik nog leren kan van het A.M.V. J.
toen in gebruik als kleine sjoel

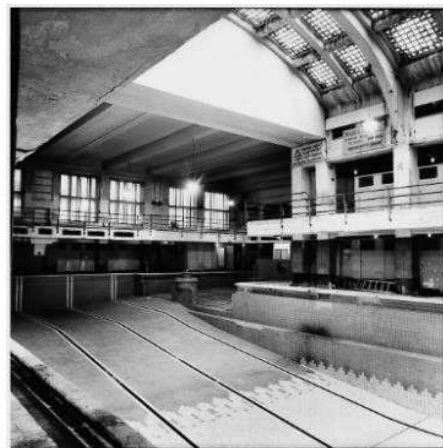
De Joodsche Ver. voor Amsterdam-West zal ter gelegenheid van den Grooten Verzoendag kerkdiensten houden in het gebouw van de A. M. V. J., Vondelstraat 8. Begin Woensdagavond zeven uur en Donderdagmorgen acht uur. Kaarten verkrijgbaar bij H. Woudstra, Prinsengracht 214, S. Manist, P. de Hooghstraat 16, J. de Leeuw, Adm. de Ruyterweg 120 I.

AMVJ met Het Centraal Hotel

Mijnheer Burksen werkte in het restaurant

het zwembad in het souterrain

zo klein van stuk en jong leren zwemmen staat ze op de rand van het zwembad grotere jongens komen stoeiend langs en stoten haar om ze valt in het water geschrokken springen ze haar na ze zwemt zo hard mogelijk weg

dan nog niet bang voor water nu is dat zo bij uitjes en vacaties niet natuurwater in waar je niet doorheen kon kijken Ingrid zwemt de Vecht wel over bij onze vakantie in Junne

N.A.V. DE BURKINI EEN NIEUWE OUDE HERINNERING

na onze zwemles was er een uur besloten zwemmen er was een vrouwenclub de H.D.Z Hollandse Dames Zwemclub een stel mensen in lange zwempakken mamma is dat nou de HDZ nou nee het was een uur zwemmen van alleen paters

sneeuwbaaleffect van terugkerende herinneringen weliswaar van geringere importantie maar wel iets zeggend over het kind dat overall zwaar aan tilde / bang voor was en niet alleen de vrouw van nu ze heeft een reep in haar zak gestopt en vergeten de moeder ontdekt de gesmolten chocola als ze op het punt staat haar naar school te brengen ze wil het kind verschonen dat wil ze niet uit angst te laat te komen en een standje te krijgen natuurlijk krijgt ze dat niet onder de hoede van de moeder maar ze wil niet opvallen vooral in het gareel lopen hoe anders heeft het allemaal uitgepakt

HET NAAMLOZE MEISJE 1952

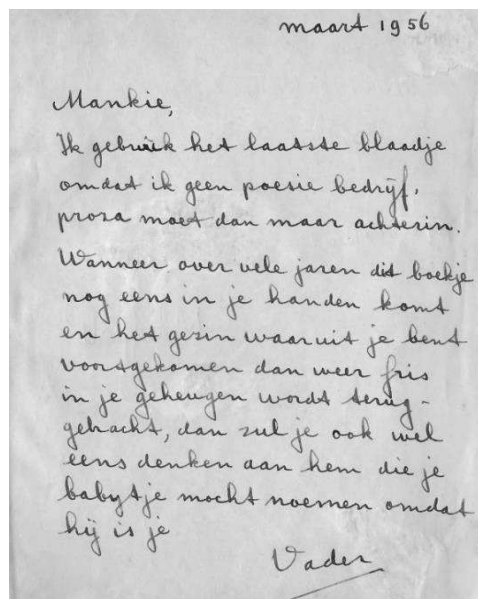
het stille kindje gaat naar de lagere school en komt thuis met haar eerste rapport de vader zegt met enige verbazing in zijn stem o dit kind kan ook leren

DE WINTERSTORM!

Diploma 6 jaar oud, wat een vreemde datum.

CONTRADICTIE

Als je naamloos bent en ongezien, kan je vader dit niet schrijven.

TERUG NAAR DE BRON

de pas geboren baby
wordt verschoond en gevoed
maar de warmte ontbreekt
de basis voor een problematisch
leven is gelegd
ze zal zich nooit veilig
en geliefd weten
of was ze al eerder vergiftigd
in de baarmoeder
van de depressieve vrouw

SLECHTS EEN GEVOEL GEEN PLAATJES

roerloos ligt ze daar
toch hoor je in de verte de
baby erbarmelijk huilen
het 'dode' kindje wordt op
dat moment geboren

ze voelt zich
niet gezien en naamloos
jaren van ogenschijnlijke
stilte volgen
later nadrukkelijk aanwezig
maar 'het niet bestaan'
zal nooit over gaan
het is niet mogelijk
van haar te houden

op de kleuterschool niet scheppen
stil zitten op de rand van de zandbak wachten tot het tijd was
niet grappig ik kon niet spelen wel verstoppertje
maar als ik niet gevonden werd
kon ik niet uit mezelf te voorschijn komen
en op school bij trefbal *rottig agressief spelletje*
was ik dus zo goed in verstoppen
dat ik vrijwel altijd als laatste overbleef
en maar ontwijken wat er op me af kwam

Toen ik naar de kleuterschool ging, kwam ik bij een hele lieve jonge juffrouw in de klas juffrouw Jungschlager, maar hoogzwanger en ongetrouwd *afscheid heeft ze niet genomen is ze vrijwillig weggegaan werd ze gedwongen* vrij snel kwam er een andere. Juffrouw de Mooij een wat zorgelijke oudere vrouw met een zieke moeder, naar school gaan werd iets heel anders. "Mam" zeg ik "bestaat er ook een juffrouw de Lelijk?" "Mamma dat moet je aan de juffrouw vragen" natuurlijk deed ik dat niet. Maar voor mijn gevoel was juffrouw de Mooij letterlijk en figuurlijk heel lelijk. Marjolijns juffrouw, juffrouw Wring was wel heel aardig, als die lieve juffrouw was gebleven, had zij het meisje dan wel echt gezien? Was er dan een andere basis geweest?

Maar hier niet meer

vastgenageld
bedremmeld staat het meisje...

Hier houdt de tekst op, want als je zo voelt, kun je niets.

een kleuterschoolherinnering
ik moet nog 4 geweest zijn
want Marjolijn was er ook nog
we werden bijna altijd als eerste gehaald
toen was mamma het laatste
weer kleefde angstzweet

ooit ben ik door de juffrouw op de
fiets naar huis gebracht
geen idee waarom

weg is het lijfje
ze zet haar tandjes in haar arm
de beet die ziet de juffrouw wél
wie heeft dat gedaan vraagt ze
ze kan niet zeggen ik
sprakeloos wijst ze een meisje aan wat altijd
"stout" was schaamte en schuld
de tanden diep in de huid
het gezicht van het klasgenootje
diep in het geheugen gegrift

Marjolijn dol op kleien we kochten een
bonk grijze klei was dat in een winkeltje op
de hoek van de Spiegelstraat en de Keizersgracht
we zitten aan de eettafel mamma heeft
plastic mouwtjes genaaid
ter bescherming van onze kleding
van onderen en boven elastiekjes zodat ze bleven zitten
ik heb nog een beeldje van Marjolijn staan
wat ze maakte als kind
heb ik überhaupt de klei aangeraakt
ik zou het niet meer weten

een heel oud zinnetje komt boven
door het wachten op telefoon van hem
"pappa kom nou" "pappa kom nou"
het is me gelukkig nooit zelf overkomen
ik zou me weer geschaamd hebben
op de kleuterschool als een kind braakte
ik zie het voor me op een tafeltje
dan gooide de juffrouw er zand overheen
dat ruimte makkelijker en minder vies op

Sorry, hoor maar dit is idioot, totaal in de verdrukking.
Met juffrouw de Mooij. Meer kinderen, die niet 'blij' kijken.

HET BRANDT O HET BRANDT ZO

bij de dokter
de onderzoekstafel
staat midden in de kamer
ze is nog zo klein
daar ligt ze
aan het eind zijn bekkens
ze ziet ze
ook het bureau de gordijnen en het raam
alles in haar geheugen gegrift
achter haar staat een vrouw in een witte jas
die houdt haar bij haar polsen vast
de dokter heeft bretels
wat gebeurde...
ze ligt met haar benen wijd
voorbij

ze wordt getroost
de vrouw in de witte jas neemt haar mee
naar een vitrine en haalt een doosje met vakjes
tevoorschijn waar ampullen in hebben gezeten
ze krijgt het

hoe is ze daar gekomen
met haar vader
met de moeder op de fiets
het zal allemaal nooit meer
terugkomen

PLASSEN DOET PIJN, PLASSEN DOET ZO'N PIJN.

ik fluister lieve woordjes
tegen het bange meisje
aai haar zachtjes in een
poging haar te kalmeren

het lukt maar eventjes
heel voorzichtig wieg ik
haar
je mag niet van
haar zijde wijken

ze zou gesponnen
moeten zijn in een
web van onvoorwaardelijke
liefde die eeuwig duurt